

AD 79/1/26
REV 1

LIMITE

CONF-MD 18

STOJIMO DOKUMENTAS

Dalykas: EUROPOS SĄJUNGOS BENDROJI POZICIJA
= 2-a grupė: Vidaus rinka

STOJIMO DERYBOS

Moldovos Respublika

ES BENDROJI POZICIJA

(Moldovos Respublikai pateikus derybinę poziciją AD 29/26 CONF-MD 5)

Derybų skyrių grupė: 2

Vidaus rinka

Įskaitant skyrius: 1 (Laisvas prekių judėjimas), 2 (Darbuotojų judėjimo laisvė), 3 (Įsisteigimo teisė ir laisvė teikti paslaugas), 4 (Laisvas kapitalo judėjimas), 6 (Bendrovių teisė), 7 (Intelektinės nuosavybės teisė), 8 (Konkurencijos politika), 9 (Finansinės paslaugos), 28 (Vartotojų ir sveikatos apsauga)

Ši Europos Sąjungos pozicija grindžiama jos bendrąja pozicija, skirta Stojimo konferencijai su Moldova (AD 11/24 CONF-MD 2); joje remiamasi Stojimo konferencijoje patvirtintais derybiniais principais, visų pirma:

- tuo, kad bet kuri Moldovos arba ES pareikšta nuomonė dėl konkretaus derybų skyriaus nedarys poveikio pozicijai, kurios gali būti laikomasi dėl kitų skyrių;
- tuo, kad derybose dėl konkrečių skyrių pasiekti susitarimai, net jei jie yra daliniai, negali būti laikomi galutiniais tol, kol nėra pasiektas bendras susitarimas dėl visų skyrių,
- ir Derybų programos 5, 12, 42, 49, 50, 51 ir 52 punktuose nustatytais reikalavimais.

ES skatina Moldovą tęsti teisės aktų derinimo su ES *acquis* ir jos veiksmingo įgyvendinimo bei vykdymo užtikrinimo procesą ir iš esmės dar iki įstojimo suformuoti tokią politiką bei parengti tokias priemones, kurios būtų kuo artimesnės ES politikai ir priemonėms.

ES pažymi, kad savo pozicijoje AD 29/26 CONF-MD 5 Moldova pripažįsta 2026 m. spalio 7 d. galiojusią ES *acquis* pagal 2-ą grupę, ir atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova bus pasirengusi ją įgyvendinti ne vėliau kaip savo įstojimo į Europos Sąjungą dieną, išskyrus tas sritis, kuriose ji yra paprašiusi pereinamojo laikotarpio, t. y. 4 skyrių, 8 skyrių, 9 skyrių ir 28 skyrių.

Apskritai atsakydama į Moldovos pateiktus prašymus nustatyti pereinamuosius laikotarpius ir nukrypti leidžiančias nuostatas, ES primena savo bendrą derybinę poziciją, kad pereinamojo laikotarpio priemonės yra išimtinio pobūdžio, jų taikymo laikotarpis ir sritis yra riboti ir kad kartu reikia pateikti planą, kuriame būtų aiškiai nurodyti ES *acquis* taikymo etapai. Pereinamojo laikotarpio priemonėmis negali būti keičiamos ES taisyklės ar politika, sutrikdomas jų tinkamas veikimas ir dėl jų negali atsirasti reikšmingų konkurencijos iškraipymų.

1. 1 skyrius. Laisvas prekių judėjimas

ES pabrėžia, kad, kalbant apie laisvo prekių judėjimo **bendruosius principus**, Moldova turi suderinti savo teisės aktus su SESV 34–36 straipsnių reikalavimais ir atitinkama ESTT jurisprudencija, užtikrindama, kad iki įstojimo tai apimtų tiek suderintas, tiek nesuderintas sritis. ES primena, kad Moldova turi užtikrinti ir užbaigti tarpusavio pripažinimo nuostatų įvedimą. ES ragina Moldovą nustatyti kontaktinį punktą techninių reglamentų klausimais ir užtikrinti pakankamus atitinkamų institucijų pajėgumus.

Kalbant apie **horizontaliąsias priemones**, ES atkreipia dėmesį į tai, kad Moldovos teisės aktai yra iš dalies suderinti su ES *acquis* standartizacijos ir akreditavimo srityje, ir pažymi, kad ji turi užtikrinti visišką suderinimą. ES palankiai vertina Moldovoje jau įsteigtas standartizacijos ir akreditavimo įstaigas. Moldova taip pat turi užtikrinti teisės aktų suderinimą su ES *acquis*, kuria sukurama priemonių sistema Europos nulinio balanso technologijų pramonei stiprinti ir kuria Sąjungos rinkoje draudžiami produktai, pagaminti naudojant priverčiamąjį darbą. ES taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova iš dalies suderino nacionalinės teisės aktus su ES *acquis* atitikties vertinimo, metrologijos, rinkos priežiūros, notifikavimo ir atsakomybės už gaminius srityse. ES taip pat pažymi, kad Moldova turi gerokai padidinti žmogiškuosius ir finansinius išteklius, susijusius su rinkos priežiūra. ES pabrėžia, kad Moldova turi išplėsti rinkos priežiūros aprėptį, pajėgumus ir kompetenciją, kad būtų apimti visi sektoriai, kuriuose ši priežiūra turėtų būti taikoma.

Be to, ES pažymi, kad Moldova turi savo atitikties ženklą. ES ragina Moldovą visiškai pereiti prie CE ženklo, kai tai numatyta ES *acquis*, ir stiprinti savo rinkos priežiūros pajėgumus, kad būtų galima nustatyti CE ženklo taikymo reikalavimų nesilaikymo atvejus.

ES primena, kad 2023 m. buvo pradėtos derybos dėl Europos susitarimo dėl pramonės produktų atitikties vertinimo ir pripažinimo, daugiausia dėmesio skiriant ES *acquis* dėl žemos įtampos įrangos ir dėl elektromagnetinio suderinamumo. Šis susitarimas leistų vykdyti ES ir Moldovos prekybą prekėmis sektoriuose, kuriems taikomas šis susitarimas, tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomos prekybai tokiomis prekėmis tarp Europos Sąjungos valstybių narių, ir suteiktų Moldovai galimybę patekti į ES bendrąją prekių rinką, o ES – į Moldovos rinką šiose srityse iki įstojimo.

ES palankiai vertina tai, kad, kiek tai susiję su „**naujuoju ir visuotiniu požiūriu**“, ES atkreipia dėmesį į tai, kad Moldovos teisės aktai parengti taip, kad būtų visapusiškai suderinti su ES *acquis* dėl žaislų saugos, matavimo vienetų, butelių, naudojamų kaip matavimo talpos, elektromagnetinio suderinamumo, žemos įtampos įrangos, asmeninių apsaugos priemonių (AAP) ir dujinių prietaisų. ES primena, kad Moldova turi užbaigti derinti savo teisės aktus dėl radijo ryšio įrenginių, liftų, paprastųjų slėginių indų, slėginių įrenginių, potencialiai sprogioje aplinkoje naudojamų apsaugos sistemų, lynų kelių, statybos produktų, matavimo vienetų, neautomatinių svarstyklių, pramoginių laivų, pirotechnikos priemonių, fasuotų gaminių, civiliniam naudojimui skirtų sprogmenų ir pirotechnikos priemonių, taip pat užtikrinti, kad būtų suderinti teisės aktai dėl mašinų, lauko įrangos skleidžiamo triukšmo ir ekologinio projektavimo. ES pabrėžia, jog Moldova turi nustatyti pakankamai administracinių ir įgyvendinimo gebėjimų, kad galėtų vykdyti pareigas pagal ES *acquis*, susijusią su „**naujuoju ir visuotiniu požiūriu**“. ES taip pat pabrėžia, kad būtina užtikrinti pakankamą rinkos priežiūros lygį, kuris turėtų taikomas visuose atitinkamuose sektoriuose, ir atitikties vertinimo lygį.

ES palankiai vertina tai, kad, kiek tai susiję su **gaminiais reglamentuojančiais ES *acquis* „senojo požiūrio“ teisės aktais**, ES atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova iš dalies suderino savo teisės aktus su ES *acquis* dėl REACH, klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo (CLP), gerosios laboratorinės praktikos (GLP) ir narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių). ES taip pat pabrėžia, kad Moldova turi suderinti savo teisės aktus su ES *acquis* dėl aerozolių balionėlių, traktorių (žemės ūkis ir miškų ūkis), ne keliais judančių mechanizmų išmetamų teršalų, ne keliais judančių mechanizmų kelių patvirtinimo reikalavimų ir ploviklių, taip pat dėl kristalo stiklo ir dėl neteisėtai iš ES valstybės narės teritorijos išvežtų kultūros vertybių. ES taip pat pabrėžia, kad Moldova turi užtikrinti pakankamus administracinius gebėjimus visose atitinkamose ministerijose ir kitose atsakingose įstaigose, garantuojant aukštą sąžiningumo lygį. ES taip pat pabrėžia, jog Moldova turi užtikrinti pakankamus žmogiškuosius ir finansinius išteklius, kad būtų užtikrinta pakankama rinkos priežiūra visuose atitinkamuose sektoriuose. ES ragina Moldovą užtikrinti, kad tuo metu, kai jos teisės aktai bus visiškai suderinti su ES *acquis* dėl transporto priemonių ir ne keliais judančių mechanizmų išmetamų teršalų, būtų užtikrintas pakankamas reikiamos kokybės degalų tiekimas. ES taip pat ragina Moldovą išnagrinėti, ar reikalingi kelių ir kelių įrenginių pakeitimai siekiant užtikrinti tinkamą transporto priemonių sistemų, reglamentuojamų pagal ES *acquis*, veikimą.

ES palankiai vertina tai, kad **procedūrinių priemonių** srityje ES pažymi, kad Moldovos teisės aktai parengti taip, kad būtų visiškai suderinti su ES *acquis* dėl avalynės ir dėl tekstilės ženklinimo. ES atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova iš dalies suderino savo teisės aktus su ES *acquis* dėl skaidrumo, susijusio su vaistų kainodara ir kompensavimu, dėl šaunamųjų ginklų ir dėl su gynyba susijusių produktų perdavimo, ir pažymi, kad ir šiose srityse ji turi užtikrinti visišką suderinimą. ES taip pat pabrėžia, kad Moldova turi suderinti savo teisės aktus su ES *acquis* dėl kristalo stiklo ir dėl neteisėtai iš ES valstybės narės teritorijos išvežtų kultūros vertybių. ES ragina Moldovą padidinti žmogiškuosius ir finansinius išteklius, kad būtų užtikrintas pakankamas rinkos priežiūros lygis. ES taip pat ragina Moldovą sukurti reikiamus kultūros vertybių eksporto, importo ir prekybos jomis registrus.

ES ragina Moldovą užtikrinti, kad būtų tinkamai įdiegtos ir visapusiškai įgyvendintos priemonės siekiant užtikrinti **kovą su korupcija** visose institucijose, susijusiose su laisvu prekių judėjimu.

2. 2 skyrius. Darbuotojų judėjimo laisvė

ES atkreipia dėmesį į žemą Moldovos teisės aktų suderinimo su ES *acquis* lygį **bendrujų patekimo į darbo rinką principų** srityje, visų pirma laisvo darbuotojų judėjimo srityje, kiek tai susiję su teise atvykti, apsigyventi, dirbti ir įsidarbinti. ES ragina Moldovą užtikrinti, kad ne vėliau kaip nuo įstojimo dienos ES piliečiams būtų sudaryta galimybė be jokių apribojimų patekti į jos darbo rinką ir naudotis tokiais pačiomis teisėmis kaip Moldovos piliečiams. ES pažymi, kad Moldova taip pat turi užtikrinti, kad ne vėliau kaip nuo įstojimo dienos ES piliečiams būtų taikomos tokios pačios darbo sąlygos ir socialinės bei mokesčių lengvatos kaip Moldovos piliečiams. ES taip pat primena, kad Moldova turi paskirti nacionalinę įstaigą, atsakingą už paramą ES mobiliesiems darbuotojams. Ji turės užtikrinti tinkamas ES piliečių šeimos narių – tiek ES, tiek ne ES piliečių – teises. ES taip pat ragina Moldovą užtikrinti, kad ne vėliau kaip nuo įstojimo dienos apribojimai įsidarbinti viešajame sektoriuje atitiktų ESTT jurisprudenciją.

ES mano, jog reikės pereinamojo laikotarpio priemonių, kad dabartinės valstybės narės galėtų taikyti priemones, ribojančias Moldovos darbuotojų patekimą į jų darbo rinkas, taip pat priemones dėl laisvės teikti paslaugas, susijusias su laikinu darbuotojų judėjimu. Pagal ES *acquis* yra saugomos įstojusios valstybės piliečių, kurie jau teisėtai gyvena ir dirba kitoje valstybėje narėje, teisės. Moldovos piliečiams ir jų šeimos nariams negali būti taikomos mažiau palankios sąlygos, nei tos, kurios taikomos trečiųjų valstybių piliečiams, kai pastarieji naudojami savo teisėmis pagal *acquis*. ES šį klausimą vėl svarstys vėlesniame derybų etape. Komisija pateiks poveikio vertinimą.

ES atkreipia dėmesį į žemą Moldovos teisės aktų suderinimo su ES *acquis* lygį **papildomų profesinių pensijų įgijimo ir išsaugojimo ES tarpvalstybinio darbo jėgos judumo atveju srityje**. ES pažymi, kad Moldova turi padidinti informuotumą ir gebėjimus, kiek tai susiję su ES direktyvų dėl papildomų profesinių pensijų sistemų materialine ir subjektine taikymo sritimi. ES ragina Moldovą visiškai suderinti savo teisės aktus su ES *acquis* dėl papildomų profesinių pensijų įgijimo ir išsaugojimo ES tarpvalstybinio darbo jėgos judumo atveju.

ES pažymi žemą Moldovos teisės aktų suderinimo su ES *acquis* dėl **EURES** lygį. ES ragina Moldovą tęsti parengiamąjį darbą, be kita ko, sustiprinti pasirengimą IT srityje ir užtikrinti, kad nacionalinis koordinavimo centras turėtų tinkamą kompetenciją ir išteklius savo funkcijoms vykdyti. ES pažymi, kad Moldova taip pat turės užbaigti derinimą su įgūdžių ir gebėjimų sistema (ESCO).

ES pažymi, kad Moldovos teisės aktų suderinimo su ES *acquis*, kuria **įsteigiama Europos darbo institucija**, lygis yra žemas. ES palankiai vertina tai, kad 2025 m. gegužės mėn. Moldova pasirašė bendradarbiavimo susitarimus su Europos darbo institucija, kad būtų toliau stiprinamas bendradarbiavimas. ES ragina Moldovą planuoti gebėjimų stiprinimą tiek IT, tiek žmonių gebėjimų srityse ir ragina Moldovą toliau kovoti su nedeklaruojamu darbu.

ES atkreipia dėmesį į žemą Moldovos teisės aktų suderinimo su ES *acquis* lygį **socialinės apsaugos sistemų koordinavimo** srityje. ES pažymi, kad Moldova turi naudingos patirties, susijusios su baziniais mechanizmais, taikomais koordinuojant socialinę apsaugą. ES ragina Moldovą plėtoti pakankamus administracinius gebėjimus, taip pat gilesnes žinias ir vykdyti tolesnę skaitmenizaciją, kad būtų galima taikyti ES *acquis* šioje srityje. ES taip pat ragina toliau sudaryti socialinės apsaugos susitarimus, visų pirma su ES valstybėmis narėmis.

ES pažymi, kad Moldova įdiegė bendrą kovos su korupcija sistemą su specialiomis priemonėmis, susijusiomis su laisvu darbuotojų judėjimu. ES ragina Moldovą užtikrinti rizikos nustatymą ir veiksmingas kovos su korupcija priemones laisvo darbuotojų judėjimo srityje, taip pat pakankamus kovos su korupcija įstaigų pajėgumus.

3. 3 skyrius. Įsisteigimo teisė ir laisvė teikti paslaugas

ES palankiai vertina tai, kad Moldova iš dalies suderino savo teisės aktus su ES *acquis*, susijusia su profesinių kvalifikacijų abipusiu pripažinimu. ES primena, kad Moldova turi dėti daugiau pastangų, kad suderintų savo teisės aktus su Direktyva dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo, visų pirma su nuostatomis dėl būtiniausių rengimo reikalavimų, taip pat su Teisininkų direktyva ir Proporcingumo patikros direktyva. ES ragina Moldovą padidinti savo administracinius gebėjimus dėl šios srities ES *acquis* sudėtingumo – todėl reikia pasirengti gerokai prieš įstojimą.

ES palankiai vertina tai, kad Moldova iš dalies suderino savo teisės aktus su ES *acquis* **įsisteigimo teisės ir laisvės teikti paslaugas** srityje. ES ragina Moldovą galutinai nustatyti visas kliūtis paslaugų teikėjams ir jas pašalinti. Be to, Moldova turi visiškai suderinti savo teisinę sistemą su Paslaugų direktyva, kad būtų pašalintos visos kliūtys patekti į rinką.

ES palankiai vertina aukštą Moldovos teisės aktų suderinimo su **pašto paslaugų** srities ES *acquis* lygį, kiek tai susiję su Pašto paslaugų direktyva¹ ir Reglamentu dėl tarptautinių siuntinių pristatymo paslaugų². ES ragina Moldovą užtikrinti visapusišką ES pašto taisyklių laikymąsi ir pakankamus institucinius gebėjimus, kad būtų galima toliau stebėti pokyčius ir užtikrinti taisyklių pašto rinkoje vykdymą.

ES taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova įgyvendina specialias kovos su korupcija priemones, visų pirma įsisteigimo teisės ir laisvės teikti paslaugas kontekste.

¹ Direktyva 97/67/EB su pakeitimais, padarytais Direktyva 2002/39/EB ir Direktyva 2008/6/EB.

² Reglamentas (ES) 2018/644.

4. 4 skyrius. Laisvas kapitalo judėjimas

ES pažymi, kad Moldova iš dalies suderino savo teisės aktus su ES *acquis* **laisvo kapitalo judėjimo** srityje. ES taip pat pabrėžia, jog Moldovai tenka atsakomybė užtikrinti, kad jai įstojus į ES visos Moldovos ir trečiųjų valstybių dvišalės investicijų sutartys atitiktų *acquis*. ES pabrėžia, kad Moldova, jai įstojus į ES, turės nutraukti savo dvišales investicijų sutartis su ES valstybėmis narėmis, be kita ko, panaikinti laikino galiojimo sąlygų teisinę galią. ES ragina Moldovą užtikrinti pakankamus administracinius gebėjimus ir koordinavimą siekiant įgyvendinti ES *acquis* laisvo kapitalo judėjimo srityje.

ES pabrėžia, kad šiuo metu pagal Moldovos teisę galiojantys diskriminaciniai apribojimai ES piliečiams įsigyti žemės ūkio paskirties žemės neatitinka *acquis*. Moldovos teisės aktai turi būti reformuoti taip, kad tie apribojimai būtų panaikinti. ES atkreipia dėmesį į Moldovos prašymą nustatyti 30 metų pereinamąjį laikotarpį nuo įstojimo dienos, susijusį su galimybės nerezidentams įsigyti žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemę liberalizavimu. Savo derybinėje pozicijoje Moldova siūlo laipsniško perėjimo planą pradedant 25-aisiais metais po įstojimo.

ES atkreipia dėmesį į informaciją, pateiktą Moldovos prašymui pagrįsti. Vis dėlto ES mano, jog reikės išsamesnės informacijos, kad ES galėtų nustatyti poziciją dėl šio prašymo. ES ragina Moldovą pateikti daugiau informacijos, visų pirma apie:

- a. dabartinę padėtį ir planuojamas priemones, kuriomis siekiama padidinti teisinį tikrumą, susijusį su žemės ūkio paskirties žemės nuosavybės struktūra;
- b. žemės ūkio įmonių dydį ir pasiskirstymą;
- c. dabartinę žemės ūkio paskirties žemės nuosavybės struktūrą, nurodant, ar tokia žemė priklauso užsieniečiams arba yra jiems nuomojama, ir informaciją apie nacionalinį žemės registrą;
- d. valstybinės žemės ūkio paskirties žemės privatizavimo planus;
- e. dabartinius ir po įstojimo planuojamus žemės įsigijimo apribojimus ES piliečiams.

ES pažymi, kad Moldova iš dalies suderino savo teisės aktus su kai kuriais ES *acquis* teisės aktais **mokėjimo paslaugų** srityje. ES pabrėžia, kad Moldova turi toliau derinti savo teisės aktus su ES reguliavimo sistema šioje srityje, be kita ko, užbaigti derinimą su *acquis* dėl mokėjimo paslaugų, elektroninių pinigų ir bendros mokėjimų eurais erdvės. ES primena, kad Moldova turi suderinti savo teisės aktus su *acquis* dėl tarpvalstybinių mokėjimų, momentinių mokėjimų ir tarpbankinių mokesčių.

ES pažymi, kad Moldova yra iš dalies suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* dėl **kovos su pinigų plovimu ir kovos su terorizmo finansavimu**. ES pabrėžia, kad Moldova turi toliau derinti savo teisės aktus su ES reguliavimo sistema šioje srityje, įskaitant lėšų pervedimą. ES primena, kad Moldova turi pasiekti visišką suderinimą su šios srities ES *acquis*. ES pabrėžia, kad taip pat vienas iš prioritetų yra stiprinti finansinės žvalgybos padalinio institucinius gebėjimus.

ES pažymi, kad, kiek tai susiję su **kova su korupcija laisvo kapitalo judėjimo srityje**, Moldova taiko įvairias kovos su korupcija priemones. ES pabrėžia, kad reikia didinti šių priemonių veiksmingumą.

5. 6 skyrius. Bendrovių teisė

ES palankiai vertina tai, kad Moldova yra iš esmės suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* **bendrovių teisės ir įmonių valdymo** srityje. ES atkreipia dėmesį į aukštą Moldovos teisės aktų suderinimo lygį susijungimų ir skaidymų šalies viduje, bendrovių kūrimo ir kapitalo reikalavimų srityje, taip pat visišką teisės aktų suderinimą su *acquis* vienanarių privačių ribotos atsakomybės bendrovių srityje, nors ES pabrėžia, kad Moldova turi baigti derinti teisės aktus su ES *acquis* dėl bendrovių kūrimo, kapitalo reikalavimų ir akcinių bendrovių susijungimų ir skaidymų šalies viduje.

ES pažymi, kad Moldova turi baigti derinti teisės aktus su *acquis*, be kita ko, dėl **informacijos atskleidimo** reikalavimų ir skaitmeninių priemonių bei procesų, taikomų tiek privačioms, tiek viešoms ribotos atsakomybės bendrovėms, įskaitant reikalavimus dėl verslo registrų sąveikos sistemos (BRIS).

ES ragina Moldovą suderinti savo teisės aktus su ES *acquis* nuostatomis **tarpvalstybinių operacijų** (pertvarkymų, susijungimų ir skaidymų) srityje ir atlikti visus administracinius pakeitimus, būtinus siekiant laikytis reglamentų dėl Europos teisinių formų (*Societas Europaea* (SE), Europos ekonominių interesų grupės (EEIG) ir Europos kooperatinės bendrovės statuto).

ES pažymi, kad Moldova iš dalies suderino savo teisės aktus su ES *acquis* **teisės aktų nustatyto audito ir bendrovių** ataskaitų teikimo srityje. ES ragina Moldovą toliau stiprinti viešosios audito priežiūros įstaigos pajėgumus. ES pabrėžia, kad Moldova turi toliau derinti savo teisės aktus su ES *acquis* biržinėms bendrovėms taikomų apskaitos ir skaidrumo reikalavimų, ataskaitų pagal šalis teikimo ir dydžio kriterijų srityse. ES ragina Moldovą stebėti *acquis* pokyčius rengiant savo teisės aktų derinimo su įmonių informacijos apie tvarumą teikimo *acquis* planus.

ES taip pat primena, kad Moldova turi baigti derinti savo teisės aktus su *acquis* dėl **akcininkų teisių**, perėmimo pasiūlymų ir tvarumo išsamaus patikrinimo (įmonių valdymo).

ES ragina Moldovą toliau taikyti **kovos su korupcija priemones** bendrovių teisės ir įmonių valdymo srityje ir toliau dėti pastangas, kiek tai susiję su įgyvendinimu, skaitmenizacija, sąžiningumo skatinimu viešajame ir privačiąjame sektoriuose, taip pat siekti rezultatų kovos su korupcija privačiąjame sektoriuje tyrimų srityje.

6. 7 skyrius. Intelektinės nuosavybės teisė

ES palankiai vertina aukštą Moldovos teisės aktų suderinimo su ES *acquis* intelektinės nuosavybės teisės srityje lygį ir ragina šalį išlaikyti dabartinį pagreitį. Moldova yra sukūrusi pagrindines administracines struktūras, būtinas intelektinės nuosavybės teisėms valdyti ir ginti. ES ragina Moldovą užtikrinti veiksmingą šių administracinių struktūrų veikimą ir pakankamus gebėjimus, kad jos galėtų padėti perkelti likusius teisės aktų reikalavimus į nacionalinę teisę ir juos įgyvendinti.

Autorių teisių ir gretutinių teisių srityje ES atkreipia dėmesį į aukštą Moldovos teisės aktų suderinimo su ES *acquis*, įskaitant ES autorių teisių direktyvą³, lygį ir palankiai vertina jos pažangą įgyvendinant 2024–2027 m. nacionalinį veiksmų planą. ES pabrėžia, kad vis dar reikalingas tolesnis teisės aktų derinimas su *acquis*, visų pirma, kiek tai susiję su Bendrosios skaitmeninės rinkos direktyva⁴, transliavimo ir retransliavimo taisyklėmis (SatCab I ir II), kolektyviniu teisių administravimu, nenustatytų autorių teisių kūrinių, nuomos ir panaudos teisėmis, perpardavimo teisėmis, Marakešo sutartimi ir tarpvalstybiniu internetinio turinio perkeliamumu, raginant šalį visiškai suderinti teisės aktus iki 2026 m. ES palankiai vertina Moldovos ketinimą prisijungti prie EUIPO nenustatytų autorių teisių kūrinių duomenų bazės.

ES teigiamai vertina aukštą Moldovos suderinimo su ES *acquis* **pramoninės nuosavybės teisių** srityje lygį. Moldova daro pažangą siekdama suderinti savo teisės aktus su PAL reglamentais tiek augalų apsaugos, tiek medicinos produktų srityje. ES ragina Moldovą toliau derinti savo teisės aktus su *acquis*, susijusia su patentais, prekės ženklais, pramoniniais dizainais ir amatininkų ir pramonės gaminių geografinėmis nuorodomis.

³ 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo.

⁴ Direktyva (ES) 2019/790.

ES primena, kad ES/EEE teisių pasibaigimas yra vienas iš pagrindinių principų, kuriais grindžiama bendroji rinka ir kurių po įstojimo turi laikytis visos valstybės narės. Kadangi ši teisių pasibaigimo sistema yra susijusi su bendrąja rinka, šiuo metu Moldovai ji negali būti taikoma. Todėl į atitinkamų intelektualinės nuosavybės teisės aktų pakeitimus turėtų būti įtrauktos nuostatos, kuriomis būtų užtikrintas ES/EEE teisių pasibaigimas nuo įstojimo dienos.

ES taip pat ragina Moldovą užbaigti teisės aktų derinimą su ES *acquis* medicinos produktų papildomos apsaugos liudijimų srityje. ES pabrėžia, kad planuojamais pakeitimais turi būti, *inter alia*, nustatyta, jog nuo Moldovos įstojimo į ES dienos būtų laikoma, kad pirmo leidimo pateikti rinkai vaistą arba augalų apsaugos produktą data turi būti tokio leidimo išdavimo pirmojoje ES valstybėje narėje data. ES primena, kad pagal *acquis* atitinkama data yra tokio leidimo išdavimo ES / Europos ekonominėje erdvėje (EEE) data. ES taip pat pabrėžia, jog svarbu, kad Moldovos įstojimo į ES dieną galiojančiu pagrindiniu patentu Europos Sąjungoje saugomiems gaminiam, įskaitant vaistus ir augalų apsaugos produktus, būtų galima išduoti papildomos apsaugos liudijimus. Galiausiai ES pabrėžia, kad Moldova turi visiškai suderinti savo teisės aktus su Reglamentu (ES) 2019/933 dėl PAL netaikymo ir kad priverstinio licencijavimo srityje vis dar reikia užtikrinti visišką perkėlimą į nacionalinę teisę.

ES primena vieningą ES prekių ženklų bei dizainų statusą ir pabrėžia, kad po įstojimo ES prekių ženklai ir dizainai bus taikomi ir Moldovai, kaip nustatyta atitinkamuose reglamentuose.

ES primena, kad pagal Reglamentą dėl ES prekių ženklo nuo naujos valstybės narės įstojimo dienos ES prekių ženklas, kuris buvo įregistruotas arba dėl kurio paraiška buvo paduota pagal šį reglamentą iki įstojimo dienos, pradeda galioti ir naujosios valstybės narės teritorijoje.

Intelektinės nuosavybės teisių **gynimo** srityje ES atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova iš dalies suderino savo teisės aktus su Gynimo direktyva⁵. ES pabrėžia, kad reikia labiau suderinti teisės aktus su bendraisiais principais ir gynimo mechanizmais, įskaitant laikinus draudimus. ES ragina Moldovą toliau gerinti intelektinės nuosavybės teisių gynimą, visų pirma didinant teismo bylų, patikrinimų ir sankcijų skaičių. ES ragina Moldovą tęsti informuotumo didinimo iniciatyvas ir mokymo programas, kad būtų sustiprinti gynimo pajėgumai. Visų pirma turėtų būti rengiami darbuotojų, teisėjų bei prokurorų mokymai ir stiprinami žmogiškieji ištekliai.

ES pažymi, kad, kiek tai susiję su **kova su korupcija intelektinės nuosavybės teisių srityje**, Moldova taiko įvairias konkrečias kovos su korupcija priemones. ES pabrėžia, kad šių priemonių įgyvendinimas tebėra labai svarbus siekiant užtikrinti sąžiningumą ir skaidrumą intelektinės nuosavybės teisių srityje.

7. 8 skyrius. Konkurencijos politika

ES pažymi, kad **konkurencijos politikos teisinės sistemos** srityje antimonopolinių taisyklių suderinimo su pirmine ES *acquis* lygis yra aukštas, tačiau yra tam tikrų aktų, su kuriais Moldovos teisės aktai dar nėra suderinti. Visų pirma, ES pažymi, kad nacionalinėje teisėje vis dar reikia užtikrinti visišką teisės aktų suderinimą su EKT+ direktyvos⁶ (išskyrus tarpvalstybinius aspektus) ir Direktyvos dėl žalos, patirtos pažeidus antimonopolines taisykles,⁷ nuostatomis. Atsižvelgdama į tai, kad valstybės narės gali nustatyti nacionalines susijungimų kontrolės taisykles, ES taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova yra iš dalies suderinusi savo teisės aktus su *acquis* susijungimų kontrolės srityje, nors dar reikalingas tolesnis derinimas, kiek tai susiję su kai kuriais procedūrinių taisyklių ir ES privalomos teisinės galios neturinčių teisės aktų elementais. ES taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Moldovoje vartojama valstybės pagalbos apibrėžtis iš esmės atitinka ES *acquis*, bet ją dar reikia galutinai suderinti. ES pabrėžia, kad Moldovos valstybės pagalbos taisyklės yra iš dalies suderintos su ES *acquis*, įskaitant procedūrines taisykles, horizontaliąsias ir sektorines pagalbos priemones, taip pat specialios pagalbos priemones. ES taip pat pažymi, kad Moldova yra iš dalies suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* liberalizavimo srityje, kiek tai susiję su bendrojo ekonominio intereso paslaugomis, ir su taikytinomis skaidrumo taisyklėmis. ES primena, kad Moldova turi užbaigti teisės aktų derinimą su ES *acquis* konkurencijos politikos teisinėje sistemoje, be kita ko, su pirminės ir antrinės teisės aktais.

⁵ Direktyva 2004/48/EB (INTGD).

⁶ Direktyva 2019/1.

⁷ Direktyva 2014/104.

Kalbant apie **institucinę struktūrą ir įgyvendinimo pajėgumus**, ES palankiai vertina tai, kad organizacinės struktūros atžvilgiu egzistuoja gerai įsitvirtinusi, veiklos požiūriu nepriklausoma ir veikianti Konkurencijos institucija, atsakinga už antimonopolines taisykles, susijungimus ir valstybės pagalbos kontrolę. ES pabrėžia tiek visiško teisės aktų suderinimo, tiek garantijų svarbą siekiant užtikrinti Moldovos konkurencijos tarybos nepriklausomumą, pakankamus išteklius, visaverčius įgaliojimus ir procedūras, kad būtų garantuotas veiksmingas vykdymo užtikrinimas. ES pažymi, kad reikia stiprinti Moldovos administracinius gebėjimus antimonopolinių taisyklių, susijungimų ir valstybės pagalbos srityse, nes yra daug laisvų darbo vietų. Moldovos konkurencijos tarybos darbuotojams turėtų būti sudarytos galimybės dalyvauti tęstiniuose mokymuose. ES primena, kad Moldova turi toliau siekti gero vykdymo užtikrinimo įdirbio konkurencijos srityje.

Moldova oficialiai prašo nustatyti bendrą penkerių metų pereinamąjį laikotarpį po įstojo, taikytiną visoms esamoms valstybės pagalbos priemonėms, galiojusioms iki įstojo dienos. Tai apima tokias schemas kaip Moldovos IT parkas (MITP), lengvatinis mokesčių režimas mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) ir paramos pramonės parkams mechanizmai.

Moldova teigia, kad per anksti nutraukus MITP režimą, būtų pakenkta teisiniam tikrumui, būtų sutrikdytas ilgalaikis verslo planavimas ir sumažėtų investuotojų pasitikėjimas. Atsižvelgiant į šios priemonės sektorinę aprėptį ir aukšto laipsnio inovacijomis grindžiamą konkurencingumą skaitmeninėje ekonomikoje, jos iškraipomasis poveikis konkurencijai platesnėje rinkoje yra nedidelis. Moldova taip pat teigia, jog per anksti panaikinus lengvatinį mokesčių režimą MVĮ, kiltų pavojus, kad bus destabilizuotas Moldovos MVĮ sektorius ir bus trukdoma pastangoms užtikrinti teisingą apmokestinimą. Prašomas pereinamasis laikotarpis sudarytų Moldovai galimybes užbaigti mokesčių išlaidų peržiūrą, sustiprinti valstybės pagalbos institucijas ir suderinti paramos schemas su ES teise, kartu išlaikant savo MVĮ konkurencingumą ir atsparumą. Kalbant apie pramonės parkus, Moldova teigia, kad jie yra labai svarbūs regioninės plėtros, darbo vietų kūrimo ir investicijų Moldovoje veiksniai, juose veikia daugiau kaip 100 įmonių ir iki 2024 m. pritraukta apie 210 mln. EUR investicijų. Moldova teigia, kad pernelyg ankstyvas esamos sistemos, visų pirma parkų veiklai būtinų žemės naudojimo ir išperkamosios nuomos objektų, išardymas sutrikdytų vykdomus investicijų projektus, pakenktų regioninės sanglaudos pastangoms ir susilpnintų Moldovos pramonės sektoriaus atsparumą.

Moldova teigia, kad penkerių metų pereinamasis laikotarpis visoms esamoms valstybės pagalbos priemonėms, galiojusioms iki įstojimo dienos, yra būtinas, kad Moldova galėtų prisitaikyti prie ES valstybės pagalbos ir konkurencijos *acquis*, užbaigti institucijų stiprinimą ir užtikrinti, kad jos politika palaipsniui būtų suderinta su ES tikslais, įskaitant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką.

ES atkreipia dėmesį į informaciją, kurią Moldova pateikė grįsdama savo prašymą, ir pabrėžia, kad bendrojoje rinkoje svarbu užtikrinti vienodas sąlygas. Vis dėlto ES mano, jog reikės išsamesnės informacijos, kad ES galėtų nustatyti poziciją dėl šio prašymo. ES ragina Moldovą pateikti daugiau informacijos apie prašymų aprėptį, atitinkamų režimų detales ir atitinkamos valstybės pagalbos sumas.

ES pažymi, kad Konkurencijos taryba atlieka svarbų vaidmenį įgyvendinant 2024–2028 m. kovos su korupcija programą, kurios vienas iš konkrečių tikslų yra iki 2028 m. sustiprinti valstybės pagalbos teikimo skaidrumo mechanizmą.

8.9 skyrius. Finansinės paslaugos

ES pažymi, kad Moldova yra iš dalies suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* **bankų ir finansinių konglomeratų** srityje. ES atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova iš dalies suderino teisės aktus rizikos ribojimo reikalavimų kredito įstaigoms srityje, ir primena, kad Moldova turi suderinti savo teisės aktus su naujausiomis Kapitalo reikalavimų direktyvos ir Kapitalo reikalavimų reglamento redakcijomis. ES pabrėžia, kad Moldova turi suderinti savo teisės aktus su ES *acquis* dėl investicinėms įmonėms ir finansiniams konglomeratams taikomų rizikos ribojimo reikalavimų, taip pat dėl padengtųjų obligacijų. ES taip pat pabrėžia, kad Moldova turi suderinti savo teisės aktus su ES *acquis* indėlių garantijų sistemų srityje, visų pirma dėl apdraudžiamų indėlininkų dydžio ir tipų. ES taip pat pažymi, kad, kalbant apie gaivinimo ir pertvarkymo sistemą, Moldova yra iš dalies suderinusi savo teisės aktus su pirmąja Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyva, ir primena, kad Moldova turi suderinti savo teisės aktus su antrąja Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyva⁸. Be to, ES pabrėžia, kad Moldova turi toliau stiprinti savo priežiūros pajėgumus, kad būtų atsižvelgta į dėl ES *acquis* didėjančius įsipareigojimus.

⁸ Direktyva (ES) 2019/879.

ES atkreipia dėmesį į Moldovos prašymą **bankų sektoriui** numatyti **pereinamąjį laikotarpį**, kuris truktų penkerius metus arba iki 2035 m. ir būtų skirtas: laipsniškam Europos finansinio paso įvedimui, progresyviai indėlių garantijų viršutinių ribų didinimui ir laipsniškam minimalių nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimų (MREL) pagal Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvą (BGPD) įgyvendinimui.

ES atkreipia dėmesį į informaciją, pateiktą šiems prašymams pagrįsti. Vis dėlto ES mano, jog reikės išsamesnės informacijos, kad ES galėtų nustatyti poziciją dėl šių prašymų, ir ragina Moldovą pateikti daugiau informacijos apie:

- a. sektoriaus dydį ir struktūrą, įskaitant ES bankų patronuojamųjų įmonių egzistavimą ir jų rinkos dalį;
- b. papildomų įnašų, kuriuos reikia surinkti, kad indėlių garantijų sistema (IGS) galėtų įvykdyti savo galimas pareigas, jei draudimo suma būtų padidinta iki 100 000 EUR, sumos įvertį, ir tai, kiek laiko reikia, kad IGS sukauptų finansinius išteklius, leidžiančius jai patenkinti galimus reikalavimus, jei draudimo suma būtų padidinta iki 100 000 EUR;
- c. tikėtiną indėlių augimą;
- d. indėlininkų skaičių ir struktūrą, taip pat vidutinį indėlių dydį pagal indėlininkų tipą;
- e. siūlomą laipsniško įvedimo tvarkaraštį, kad būtų pasiektos ES viršutinės ribos;
- f. numatomas priemonės MREL priemonių rinkos plėtrai skatinti;
- g. laipsniško MREL įgyvendinimo pagal BGPD planą;
- h. planuojamas priemonės priežiūros pajėgumams stiprinti ir saugiam patekimui į rinką užtikrinti;

- i. planuojamas priemonės, kuriomis siekiama išvengti nepastovumo, susijusio su kapitalo srautų liberalizavimu;
- j. kredito unių prudencinės rizikos pobūdžio vertinimą.

ES atkreipia dėmesį į Moldovos prašymus **kapitalo rinkai** nustatyti **pereinamąjį laikotarpį**, kuris truktų penkerius metus arba iki 2035 m. ir apimtų du tarpusavyje susijusius veiksmus: progresyvių investuotojų kompensavimo viršutinių ribų didinimą iki 20 000 EUR ir laipsnišką Investicinių įmonių reglamente / Investicinių įmonių direktyvoje numatytų rizikos ribojimo reikalavimų įgyvendinimą.

ES atkreipia dėmesį į informaciją, pateiktą šiems prašymams pagrįsti. Vis dėlto ES mano, jog reikės išsamesnės informacijos, kad ES galėtų nustatyti poziciją dėl šių prašymų, ir ragina Moldovą pateikti daugiau informacijos apie:

- a) siūlomą investuotojų kompensavimo viršutinės ribos laipsniško įvedimo sistemą;
- b) tikėtiną kompensacijos ribos padidinimo poveikį esamoms įmonėms;
- c) investuotojų, kuriems daromas poveikis, rūšį ir skaičių;
- d) vidutinį investuotojų portfelį pagal investuotojų tipą;
- e) siūlomą laipsnišką investicinėms įmonėms skirtą kapitalo schemą, kuria būtų siekiama ES kapitalo reikalavimų lygio, taip pat apie numatytos schemos įgyvendinamumo analizę, pateikiant išsamią informaciją pagal investicinių įmonių rūšis, atsižvelgiant į joms leidžiamą vykdyti veiklą ir į tai, ar jos priklauso bankų grupėms;
- f) dabartinę investicinėms įmonėms taikomų kapitalo reikalavimų struktūrą ir turinį pagal padengiamos rizikos rūšį ir priežiūros priemonių, kuriomis užtikrinama nuolatinė investicinių įmonių atitiktis, apžvalgą;
- g) dabartinę investicinėms įmonėms taikomą nuosavų lėšų sudėtį ir kapitalo reikalavimų lygius, pateikiant išsamią informaciją pagal investicinių įmonių rūšį, atsižvelgiant į joms leidžiamą vykdyti veiklą ir į tai, ar jos priklauso bankų grupėms.

ES atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova prašo nustatyti penkerių metų pereinamąjį laikotarpį siekiant įdiegti vienkartinės įmokas ir mažiausias sumas, kurioms taikomas privalomasis **draudimas**, pagal Motorinių transporto priemonių civilinės atsakomybės direktyvą ir įgyvendinti mokumo kapitalo reikalavimą pagal direktyvą „Mokumas II“.

ES atkreipia dėmesį į informaciją, pateiktą Moldovos prašymui pagrįsti. ES ragina Moldovą persvarstyti šį prašymą.

ES pažymi, kad Moldovos teisės aktų suderinimo su ES *acquis* **draudimo ir profesinių pensijų srityje** lygis yra žemas. ES pabrėžia, kad Moldova turi suderinti savo teisės aktus su režimu „Mokumas II“. ES pabrėžia, kad Moldova turi užbaigti derinimą su motorinių transporto priemonių draudimo *acquis*⁹. ES primena, kad Moldova turi suderinti savo teisės aktus dėl draudimo produktų platinimo su *acquis*. ES taip pat pažymi, kad Moldova turi užtikrinti pakankamus administracinius ir institucinius gebėjimus, atsižvelgdama į didėjančią atsakomybę ir būsimas pareigas, atsirandančias taikant kintančią ES *acquis*.

ES atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova yra iš dalies suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* **finansų rinkų infrastruktūros srityje**. ES pabrėžia, kad Moldova turi suderinti savo teisės aktus su ES *acquis* atsiskaitymų baigtinumo ir finansinio užtikrinimo srityje. ES pabrėžia, kad Moldova ne vėliau kaip iki įstojimo dienos turi įvykdyti reikalavimus, išdėstytus naujausioje Europos rinkos infrastruktūros reglamento (ERIR)¹⁰ redakcijoje, naujausioje Vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandorių reglamento redakcijoje ir naujausioje Centrinų vertybinių popierių depozitoriumų reglamento (CVPDR)¹¹ redakcijoje.

ES pažymi, kad Moldovos teisės aktų suderinimo su ES *acquis* **vertybinių popierių rinkų ir investicinių paslaugų srityje** lygis yra žemas. ES taip pat atkreipia dėmesį į žemą Moldovos teisės aktų suderinimo su prospektais ir FPRD II¹² lygį. ES primena, kad Moldova turi suderinti teisės aktus su ES *acquis* prospektų, FPRD II, FPRR¹³, KIPVPS ir AIFVD srityse. Be to, ES pažymi, kad Moldova turi suderinti savo teisės aktus su hipotekinio kredito *acquis*¹⁴.

⁹ Direktyva 2009/103/EB.

¹⁰ Reglamentas (ES) Nr. 648/2012.

¹¹ Reglamentas (ES) Nr. 909/2014.

¹² Direktyva 2014/65/ES.

¹³ Reglamentas (ES) Nr. 600/2014.

¹⁴ Direktyva 2014/17/ES.

ES pažymi, kad Moldova dar nėra suderinusi savo teisės aktų su ES *acquis* **tvaraus finansavimo ir skaitmeninių finansų** srityje. ES ragina Moldovą suderinti teisės aktus su ES *acquis* veiklos atsparumo ir kriptoturto srityje ir stebėti *acquis* pokyčius rengiant savo teisės aktų derinimo su *acquis* tvaraus finansavimo srityje planus.

ES teigiamai vertina tai, kad Moldova yra įdiegusi konkrečias priemones, skirtas **kovoti su korupcija** pagrindinėse įstaigose, kurios dirba finansinių paslaugų srityje, ir užtikrina susijusį vykdymą. ES pabrėžia, kad svarbu toliau kovoti su korupcija finansinių paslaugų srityje.

9. 28 skyrius. Vartotojų ir sveikatos apsauga

ES pažymi, kad **vartotojų apsaugos** srityje Moldova yra pasiekusi aukštą suderinimo su ES *acquis* dėl prekių pardavimo tam tikrų aspektų. ES ragina Moldovą baigti derinti savo teisės aktus su ES *acquis* ES sistemos „Safety Gate“ ir atsakomybės už gaminius srityse. ES taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova iš dalies suderino savo teisės aktus su ES *acquis* bendros gaminių saugos ir rinkos priežiūros, ES sistemos „Safety Gate“ ir atsakomybės už gaminius srityse. Ji taip pat yra iš dalies suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* dėl geresnio Sąjungos vartotojų apsaugos taisyklių vykdymo užtikrinimo ir modernizavimo, vartotojų teisių, nuotolinės prekybos vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis, nesąžiningų vartojimo sutarčių sąlygų, vartotojams siūlomų produktų kainų nurodymo, nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu, tam tikrų skaitmeninio turinio ir skaitmeninių paslaugų teikimo sutarčių aspektų, pakaitinio naudojimosi, ilgalaikio atostogų produkto, perpardavimo ir keitimosi sutarčių, kelionės paslaugų paketų ir susijusių kelionės paslaugų rinkinių, kredito sutarčių ir alternatyvaus vartotojų ginčų sprendimo. Taip pat reikės suderinti teisės aktus su 2026 m. rugsėjo mėn. ES įsigaliosiančia ES *acquis* dėl vartotojų įgalėjimo dalyvauti žaliajoje pertvarkoje.

ES pabrėžia, kad Moldova turi suderinti savo teisės aktus su ES *acquis* dėl atstovaujamųjų ieškinių siekiant apsaugoti kolektyvinius vartotojų interesus, taip pat dėl su mokėjimo sąskaitomis susijusių mokesčių palyginamumo, mokėjimo sąskaitų perkėlimo ir galimybės naudotis mokėjimo sąskaitomis bei galimybės naudotis būtiniausias savybes turinčiomis mokėjimo sąskaitomis. Moldova turi stiprinti savo vykdymo užtikrinimo gebėjimus ir užtikrinti pajėgumų stiprinimą, kad būtų garantuoti reikiami gebėjimai užtikrinti vartotojams aktualios ES *acquis* vykdymą. Moldova taip pat turėtų pašalinti riziką, kuri galėtų kilti veiksmingam Moldovos BVAS institucijų minimalių įgaliojimų vykdymui ir naudojimuisi jais (pagal dabartinį įstatymą dėl valstybės kontrolės), kad tai būtų suderinta su ES *acquis* reikalavimais. Moldova jau įsteigė Europos vartotojų centrą, kuris informuotų vartotojus apie jų teises bendrojoje rinkoje ir padėtų jiems tarpvalstybiniuose ginčuose, siekdama pradėti bendradarbiavimą su Europos vartotojų centrų tinklu (ECC-Net), kai derybos su Moldova bus pažengusios į priekį.

ES pažymi, kad **visuomenės sveikatos** srityje Moldovos teisės aktai parengti taip, kad būtų visiškai suderinti su ES *acquis* dėl tabako gaminių reklamos, rūkymo prevencijos ir tabako kontrolės gerinimo iniciatyvų, taip pat dėl audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų (dėl tabako ir susijusių gaminių) teikimo, dėl kosmetikos gaminių, dėl kraujo, dėl informacijos apie sveikatą, dėl psichikos sveikatos, dėl žalingo alkoholio vartojimo ir piktnaudžiavimo narkotikais prevencijos ir dėl nelygybės sveikatos srityje. ES ragina Moldovą suderinti savo teisės aktus su ES sąveikumo standartais ir duomenų apsaugos standartais, kiek tai susiję su sveikatos duomenimis. ES taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova yra iš dalies suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* tabako ir susijusių gaminių gamybos, pateikimo ir pardavimo, suktinių tabako ir įspėjimo apie pavojų sveikatai, elektroninių cigarečių, informacijos apie tabako gaminius teikimo, aplinkos be dūmų ir aerozolių, žmonėms skirtų vaistų, veterinarinių vaistų, audinių, ląstelių ir organų, retųjų ligų, vėžio, e. sveikatos, sveikatos technologijų vertinimo, užkrečiamųjų ligų ir tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai srityse. ES pabrėžia, kad Moldova turi užbaigti derinimą visose šiose srityse, taip pat suderinti savo teisės aktus su ES *acquis* dėl tabako ir susijusių gaminių, medicinos priemonių ir retųjų vaistų, taip pat dėl kontaktinio punkto techninių reglamentų klausimais. ES pabrėžia, kad iki įstojimo į ES išduoti žmonėms skirtų ir veterinarinių vaistų leidimai turi būti atnaujinti, kad atitiktų susijusius ES *acquis* teisės aktus. Be to, ES prašo Moldovos gerinti pažeidžiamų gyventojų grupių sveikatą, užtikrinant vienodas galimybes tokiems gyventojams naudotis kokybiškomis sveikatos priežiūros paslaugomis, be kita ko, užtikrinant tinkamą privalomojo sveikatos draudimo sistemos taikymą romų tautybės gyventojams. Moldova turi įsteigti nacionalinį tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų kontaktinį centrą ir visapusiškai užtikrinti draudimų rūkyti vykdymą pagal ES *acquis*. ES taip pat ragina Moldovą didinti savo medicinos darbuotojų skaičių ir stiprinti administracinius bei techninius gebėjimus visuomenės sveikatos srityje, be kita ko, kosmetikos, kraujo, audinių, ląstelių ir organų, užkrečiamųjų ligų, sveikatos saugumo, onkologijos, gyventojų ekspozicijos elektromagnetiniuose laukuose stebėsenos srityse.

ES pažymi, kad Moldova prašo nustatyti penkerių metų pereinamąjį laikotarpį po jos įstojimo į Europos Sąjungą, kad galėtų užtikrinti Direktyvos 2001/83/EB dėl žmoniems skirtų vaistų 8 straipsnio 2 dalies ir Reglamento (EB) Nr. 726/2004, kuriuo nustatoma žmoniems skirtų vaistų Sąjungos leidimų išdavimo ir priežiūros tvarka ir įsteigiama Europos vaistų agentūra, 2 straipsnio reikalavimų laikymąsi.

ES primena, kad atitiktis ES *acquis* vaistų srityje ir vaistų prieinamumas yra svarbūs siekiant užtikrinti žmonių sveikatos saugumą ES. ES taip pat pažymi, kad Moldovos prašymas susijęs ne tik su leidimų išdavimo reikalavimais, bet ir su kitais aspektais, kuriuos reglamentuoja ES teisės aktai dėl vaistų, įskaitant farmakologinį budrumą. ES taip pat primena, kad bet koks pereinamasis laikotarpis turėtų būti trumpas ir jo taikymo sritis ribota, kad nekeltų pavojaus kitose ES valstybėse narėse prieinamų vaistų saugumui ir kad reiktų apsvarstyti tinkamas garantijas, pavyzdžiui, tarpusavio pripažinimo principo kitose ES valstybėse narėse ar lygiagrečiosios prekybos netaikymą reikalavimų neatitinkantiems vaistams. Siekdama nustatyti poziciją dėl šio prašymo, kad būtų galima visapusiškai įvertinti šį prašymą ir peržiūrėti to laikotarpio trukmę ir taikymo sritį, ES ragina Moldovą pateikti papildomos informacijos apie:

- a. numatomą poveikį Moldovos farmacijos pramonei;
- b. skaičių žmoniems skirtų vaistų, kurie:
 - i. registruoti Moldovoje, bet ES dėl jų nėra išduoti leidimai,
 - ii. registruoti Moldovoje ir dėl jų yra išduoti leidimai ES pagal centralizuotą leidimų suteikimo procedūrą,
 - iii. registruoti Moldovoje ir dėl jų yra išduoti leidimai pagal vieną iš valstybių narių nacionalinių leidimų išdavimo procedūrų (taip pat apie dinaminio scenarijaus skaičius – jei įmanoma, numatomus skaičius įstojimo metu);

- c. kalbant apie nacionalinės vaistų registracijos koregavimą atsižvelgiant į ES rinkodaros leidimų reikalavimus, pateikti informaciją apie tai, kaip vertinant poveikį Moldovos pramonei ir nacionalinei administracijai buvo atsižvelgta į įvairuojantį skirtingų leidimų išdavimo būdų pagal ES *acquis* sudėtingumo lygį;
- d. ypatingos svarbos vaistų tiekimą pacientams Moldovoje ir dabartinėje ES;
- e. tai, kiek vidaus ir iš ne ES gautų vaistų, kuriuos šiuo metu leidžiama pateikti Moldovos rinkai, sudėtis atitinka žmonėms skirtų vaistų, kurių atžvilgiu Komisija suteikė leidimus pagal centralizuotą leidimų suteikimo procedūrą, sudėtį;

ES teigiamai vertina tai, kad Moldova turi institucinę sistemą, skirtą **kovai su korupcija** vartotojų ir sveikatos apsaugos srityje, ir tikisi, kad Moldova užtikrins gerą sąžiningumo lygį šiose srityse.

* * *

Atsižvelgdama į dabartinę pasirengimo padėtį, ES pažymi, jog laikantis nuomonės, kad Moldova turi toliau daryti pažangą derindama teisės aktus su toliau nurodytų skyrių ES *acquis* ir ją įgyvendindama, šiuos skyrius preliminariai bus galima uždaryti tik tada, kai ES įsitikins, jog yra tenkinami šie kriterijai:

1 skyrius. Laisvas prekių judėjimas

- Moldova yra pasiekusi itin aukštą suderinimo lygį, įvedusi tarpusavio pripažinimo nuostatas ir padariusi būtinus nacionalinių teisės aktų ir administracinės praktikos pakeitimus, laikydamosi pareigų, kylančių iš SESV 34–36 straipsnių.
- Moldova yra suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* dėl horizontaliųjų gaminių reglamentuojančių teisės aktų ir yra įrodžiusi, kad teisės aktų suderinimas su šio skyriaus ES *acquis* dėl gaminių yra itin aukšto lygio, visų pirma tuose sektoriuose, kuriuose teisės aktų derinimas iki šiol buvo nepakankamo arba riboto lygio.
- Moldova yra įrodžiusi turinti pakankamai administracinių gebėjimų, atitinkančių aukštus sąžiningumo standartus, kad ne vėliau kaip nuo įstojimo dienos gebėtų tinkamai įgyvendinti teisės aktus visose horizontaliosiose srityse, turinčiose įtakos laisvam prekių judėjimui (įskaitant standartizavimą, akreditavimą, metrologiją, atitikties vertinimą ir rinkos priežiūrą), taip pat šio skyriaus ES *acquis* dėl gaminių, ir užtikrinti jų vykdymą.

2 skyrius. Darbuotojų judėjimo laisvė

- Moldova yra įrodžiusi, kad turi pakankamai struktūrų ir vykdymo užtikrinimo pajėgumų, kad ne vėliau kaip nuo įstojimo dienos gebėtų visiškai įgyvendinti *acquis* laisvo darbuotojų judėjimo srityje.

3 skyrius. Įsisteigimo teisė ir laisvė teikti paslaugas

- Moldova yra priėmusi ir Europos Komisijai pateikusi reglamentuojamųjų profesijų, kaip tai suprantama atitinkamoje ES *acquis*, sąrašą, kuriame nurodyta, kokią veiklą apima kiekviena profesija, ir pateikiamas pagrindimas dėl jų reglamentavimo.
- Moldova yra suderinusi savo teisės aktus su Direktyvos 2005/36/EB su pakeitimais nuostatomis, apimančiomis būtiniausius rengimo reikalavimus, ir su šiais reikalavimais yra suderinusi studijų programas, pagal kurias įgyjamos reglamentuojamųjų profesijų kvalifikacijos.

- Moldova yra su ES *acquis* suderinusi horizontalųjį reglamentavimą dėl paslaugų, įtraukdama Paslaugų direktyvą, ir yra įrodžiusi, kad sektorių teisės aktų suderinimas ir susiję administraciniai pajėgumai yra itin aukšto lygio.
- Moldova yra suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* panaikindama bet kokius pilietybės reikalavimus, susijusius su galimybe teikti paslaugas ir paslaugų teikimu, išskyrus pilietybės reikalavimus, pagrįstus ir proporcingus pagal SESV 51 straipsnį. Šie pakeitimai turi būti taikomi ne vėliau kaip nuo įstojimo dienos.

4 skyrius. Laisvas kapitalo judėjimas

- Moldova yra suderinusi savo teisės aktus su *acquis* kapitalo judėjimo srityje ir įrodžiusi, kad ne vėliau kaip nuo įstojimo dienos bus pajėgi ją visapusiškai įgyvendinti, užtikrindama, kad būtų panaikinti visi likę apribojimai.
- Moldova yra suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* mokėjimų srityje, visų pirma kiek tai susiję su mokėjimo paslaugomis vidaus rinkoje (Mokėjimo paslaugų direktyva su pakeitimais), tarpvalstybiniais mokėjimais ir bendros mokėjimų eurais erdvės *acquis*, ir įrodžiusi, kad ne vėliau kaip nuo įstojimo dienos bus pajėgi ją visapusiškai įgyvendinti.
- Moldova yra visiškai suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos srityje (visų pirma Kovos su pinigų plovimu direktyva, Kovos su pinigų plovimu reglamentu ir Reglamentu dėl lėšų pervedimo, su pakeitimais). Moldova yra įrodžiusi, kad turi pakankamai administracinių gebėjimų tinkamai įgyvendinti atitinkamus kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu teisės aktus ir pareigas ir užtikrinti jų vykdymą, ir daro apčiuopiamą pažangą siekdama svarių rezultatų. Moldova yra įrodžiusi, kad nuo įstojimo dienos bus pasirengusi visapusiškai įgyvendinti *acquis*.

6 skyrius. Bendrovių teisė

- Moldova yra suderinusi savo teisės aktus su bendrosiomis ES *acquis* nuostatomis dėl bendrovių teisės, bendrovių kūrimo ir kapitalo reikalavimų bei ribotos atsakomybės bendrovių kūrimo ir veikimo.
- Moldova yra suderinusi savo teisės aktus su *acquis* dėl bendrovėms ir filialams taikomų informacijos atskleidimo reikalavimų ir skaitmeninių priemonių bei procesų naudojimo bendrovių teisėje, įskaitant reikalavimus dėl verslo registrų sąveikos sistemos (BRIS).
- Moldova yra suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* sujungimų ir skaidymų šalies viduje srityje ir kūrimo ir kapitalo reikalavimų srityje, taip pat yra suderinusi savo teisės aktus tarpvalstybinių operacijų (pertvarkymų, susijungimų ir skaidymų) ir ribotos atsakomybės bendrovių kūrimo ir veikimo srityse.
- Moldova yra suderinusi savo kapitalo rinkų įstatymus ir atitinkamus įgyvendinimo teisės aktus su ES *acquis*, įskaitant naujausią Skaidrumo direktyvos redakciją. Moldova taip pat yra suderinusi savo finansinės atskaitomybės tvarką, įskaitant įgyvendinimo teisės aktus, su ES *acquis*, įskaitant Apskaitos direktyvą su pakeitimais.
- Moldova yra suderinusi savo teisės aktus su Akcininkų teisių direktyva su pakeitimais ir Perėmimo pasiūlymų direktyva ir užtikrina, kad nuo įstojimo dienos ji galės įgyvendinti Įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo direktyvą.
- Moldova yra su naujausia Audito direktyvos redakcija suderinusi savo teisės aktų nustatyto audito įstatymus, įskaitant įgyvendinimo teisės aktus, ir yra įrodžiusi viešosios audito priežiūros sistemos stabilumą ir pakankamus administracinius gebėjimus, kad būtų galima įgyvendinti ES *acquis* ir užtikrinti jos vykdymą.

7 skyrius. Intelektinės nuosavybės teisė

- Moldova yra padariusi visus reikiamus teisės aktų pakeitimus, kad nuo įstojimo dienos būtų užtikrintas ES/EEE teisių pasibaigimas visose srityse.
- Moldova yra suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* dėl autorių teisių ir gretutinių teisių, pramoninės nuosavybės teisių ir intelektinės nuosavybės teisių gynimo srityse.
- Moldova yra užtikrinsusi pakankamus administracinius gebėjimus, įskaitant Valstybinę intelektinės nuosavybės agentūrą (AGEPI), kad galėtų registruoti intelektinės nuosavybės teises ir pateiks atitinkamų administracinių institucijų atliekamo veiksmingo teisių gynimo pasitelkiant civilinę teisena ir, kai tikslinga, baudžiamąją teisena rezultatus.

8 skyrius. Konkurencijos politika

- Moldova yra suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis*, priklausančia konkurencijos politikos skyriui.
- Moldova yra sukūrusi pakankamus administracinius ir teisminius gebėjimus antimonopolinių taisyklių, susijungimų ir valstybės pagalbos kontrolės srityse.
- Moldova yra pasiekusi gerų vykdymo užtikrinimo rezultatų antimonopolinių taisyklių ir susijungimų srityje, įskaitant rezultatus, susijusius su veiksmingais ir efektyviais tolesniais administraciniais ir teisminiais veiksmais reaguojant į pažeidimus, be kita ko, kai tikslinga, skiriant atgrasomąsias sankcijas.
- Moldova yra pasiekusi gerų vykdymo užtikrinimo rezultatų valstybės pagalbos kontrolės srityje, įskaitant *ex ante* pranešimo apie pagalbą rezultatus, išsamų pagalbos priemonių ir schemų vertinimą ir veiksmingą suderinimą su *acquis*, taip pat veiksmingą ir efektyvią administracinę ir teisminę stebėseną, be kita ko, kai taikytina, susigražinant neteisėtą ir nesuderinamą pagalbą.

9 skyrius. Finansinės paslaugos

- Moldova yra pasiekusi itin aukštą suderinimo su *acquis* bankų ir finansinių konglomeratų srityje lygį, visų pirma, kiek tai susiję su kapitalo reikalavimais, finansinių konglomeratų priežiūra, indėlių apsauga ir kredito įstaigų reorganizavimu bei likvidavimu, ir yra įrodžiusi pajėgumą iki įstojimo visiškai suderinti savo teisės aktus su *acquis* ir įgyvendinti bei užtikrinti jos vykdymą nuo įstojimo dienos.
- Moldova yra pasiekusi itin aukštą suderinimo su *acquis* draudimo (įskaitant „Mokumas II“) ir profesinių pensijų srityje lygį, visų pirma, kiek tai susiję su gyvybės draudimu, perdraudimu, draudimo produktų platinimu ir motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, ir yra įrodžiusi, kad ji bus pasirengusi įgyvendinti *acquis* nuo įstojimo dienos.
- Moldova yra pasiekusi itin aukštą suderinimo su *acquis* finansų rinkų infrastruktūros srityje lygį, įskaitant tarpuskaitą ir atsiskaitymą, visų pirma kiek tai susiję su atsiskaitymų baigtinumu ir finansinio užtikrinimo susitarimais, ir yra įrodžiusi, kad bus pasirengusi įgyvendinti *acquis* nuo įstojimo dienos.
- Moldova yra pasiekusi itin aukštą suderinimo su ES *acquis* vertybinių popierių rinkų, investicinių paslaugų ir investicijų valdymo srityje, visų pirma, kiek tai susiję su finansinių priemonių rinkų sistema, prospektu, skaidrumu ir piktnaudžiavimu rinka, taip pat investicijų valdymu, ir yra įrodžiusi, kad ji bus pasirengusi įgyvendinti *acquis* nuo įstojimo dienos.
- Moldova yra pasiekusi itin aukštą suderinimo su *acquis* skaitmeninių finansų srityje lygį, visų pirma, kiek tai susiję su veiklos atsparumu ir kriptoturtu, ir yra įrodžiusi, kad ji bus pasirengusi įgyvendinti *acquis* skaitmeninių finansų ir tvarių finansų srityje nuo įstojimo dienos.

- Moldova yra įrodžiusi reguliavimo ir priežiūros institucijų patikimumą ir nepriklausomumą: joms taikomi aukšti sąžiningumo standartai, atitinkantys įvairių sektorių teisės aktų reikalavimus ir jos turi pakankamai administracinių gebėjimų įgyvendinti finansinių paslaugų srities *acquis* ir užtikrinti jos vykdymą.

28 skyrius. Vartotojų ir sveikatos apsauga

- Moldova yra pasiekusi itin aukštą suderinimo su ES bendros gaminių saugos ir vartotojų apsaugos *acquis* (įskaitant ES *acquis* dėl privačiojo vykdymo užtikrinimo, garantijų ir skaitmeninio turinio), užtikrindama vartotojų interesų apsaugą, jų saugą, vartotojų organizacijų gebėjimų stiprinimą, veiksmingą vykdymo užtikrinimą ir teisę į žalos atlyginimą. Moldova įrodo, kad veiks pakankamai administracinių struktūrų, kurių sąžiningumo standartai ir vykdymo užtikrinimo gebėjimai yra aukšti, įskaitant būtiną nepriklausomumo lygį, kad ne vėliau kaip nuo įstojimo dienos galėtų tuos teisės aktus tinkamai įgyvendinti.
- Moldova yra pasiekusi aukštą suderinimo su ES teisės aktais ir tarptautinėmis pareigomis tabako kontrolės srityje lygį, taip pat kiek tai susiję su jų visapusišku ir tinkamu įgyvendinimu ir vykdymo užtikrinimu.
- Moldova yra suderinusi savo teisės aktus su ES *acquis* dėl pacientų teisių tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų srityje, dėl kraujo, audinių, ląstelių ir organų, žmonėms skirtų ir veterinarinių vaistų ir medicinos priemonių, yra pasiekusi itin aukštą suderinimo su visais kitais ES *acquis* teisės aktais visuomenės sveikatos srityje lygį ir yra įrodžiusi būtiną administracinių gebėjimų ir sąžiningumo lygį, įskaitant tvarią priežiūros sistemą / instituciją, kad galėtų būti tinkamai įgyvendinama ES visuomenės sveikatos *acquis* ir užtikrintas jos vykdymas visose šiose srityse, siekiant visiško suderinimo iki įstojimo dienos.

* * *

Visų derybų metu bus toliau stebima teisės aktų derinimo su ES *acquis* ir jos įgyvendinimo pažanga. ES pabrėžė, kad ypač daug dėmesio ji skirs visų pirmiau nurodytų konkrečių klausimų stebėsenai, kad būtų užtikrinti Moldovos administraciniai gebėjimai ir jos gebėjimai užbaigti teisės aktų suderinimą visose srityse pagal šią derybų skyrių grupę, taip pat tolesnę pažangą įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo srityje. Ypač daug dėmesio reikia skirti šios skyrių grupės ir kitų derybų skyrių sąsajoms. Moldovos teisės aktų atitiktis ES *acquis* ir jos įgyvendinimo gebėjimų galutinį įvertinimą bus galima atlikti tik vėlesniame derybų etape. ES ragina Moldovą ne tik pateikti visą informaciją, kurios ES gali prireikti deryboms dėl šios grupės ir kuri turi būti pateikta Konferencijai, bet taip pat Asociacijos tarybai reguliariai raštu teikti išsamią informaciją apie ES *acquis* įgyvendinimo pažangą.

Atsižvelgdama į visas pirmiau pateiktas pastabas, Konferencijoje tinkamu metu vėl turės būti svarstomi šios derybų skyrių grupės klausimai.

Be to, ES primena, kad nuo 2026 m. spalio 7 d. iki derybų pabaigos gali būti priimta naujų *acquis* teisės aktų.